

Dosarul nr. 2ra-802/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Suvac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. I. Secieru, Iu. Cotruță, A. Danilov)

DECIZIE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marfa Solovei împotriva Societății Comerciale „Mobiport Lux” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma accidentului de muncă,

împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 25 iunie 2018, prin intermediul poștei (f.d.20), Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari, a depus cerere de chemare în judecată împotriva SC „Mobiport Lux” SRL, concretizată ulterior la 27 februarie 2019, solicitând încasarea indemnizației unice în mărime de 530928 de lei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, la 24 iunie 2015 în cadrul societății pârâte s-a produs un accident de muncă soldat cu decesul angajatului, Valeri Solovei, care deținea funcția de sudor-montor.

Totodată, a menționat că, în rezultatul cercetării tuturor circumstanțelor accidentului de muncă, organul de urmărire penală și instanțele de judecată au confirmat că acesta a fost un accident în muncă.

Conform art.18 din Legea securității și sănătății în muncă nr. 186-XVI din 10 iulie 2008, precum și prevederilor Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.513 din 11 august 1993, întreprinderile, organizațiile și instituțiile, indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale.

De asemenea, a afirmat că, în afară de despăgubirea, care se acordă în modul stabilit de lege, întreprinderea este obligată, conform Legii securității și sănătății în muncă, să plătească o indemnizație unică. Prevederile Regulamentului precizat stipulează că dreptul la indemnizația unică o au persoanele care se aflau la întreținerea decedatului. În acest sens, a precizat că la momentul producerii accidentului, locuiau împreună cu Valeri Solovei și se afla la întreținerea lui Valeri Solovei, care era unicul întreținător, angajat în câmpul muncii.

Reclamanta a indicat că, în cazul decesului angajatului, survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, cuantumul indemnizației unice pentru persoanele care beneficiază de acest drept se stabilește în suma rezultată din înmulțirea salariului mediu anual al celui decedat cu numărul de ani compleți pe care acesta nu i-a supraviețuit până la vârsta de șaiszeci de ani, dar nu mai puțin decât zece salarii medii anuale. Având în vedere că Valeri Solovei era angajat cu un salariu lunar în acord, precum și imposibilitatea la zi de a determina salariul și/sau venitul clar, a calculat indemnizația rezultând din salariul mediu stabilit pe republică pentru funcția de sudor- montor, adică suma de 4424,40 de lei lunar, aplicând informația statistică oficială pentru genul dat de activitate. Plata indemnizației se solicită din momentul intrării hotărârii judecătorești în vigoare, luând ca bază informația statistică pentru anul 2015, unde salariul mediu lunar în sectorul real este de 4424,40 de lei lunar. Astfel, suma indemnizației constituie 530928 de lei.

În data de 04 iunie 2018, a expediat în adresa pârâtului cererea de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară, însă a rămas fără răspuns.

Prin hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Marfa Solovei împotriva SC „Mobiport Lux” SRL cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma accidentului de muncă.

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiat apelul declarat de Marfa Solovei și s-a menținut hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 02 martie 2020, prin intermediul poștei (f.d.117), Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului s-a invocat dezacordul cu actele judecătorești contestate, fiind considerate neîntemeiate. Or, în privința dirigintelui de șantier care nu a asigurat securitatea muncii a fost emisă sentință de condamnare. De altfel, în cadrul cauzei penale prin rapoartele de expertiză judiciară efectuate s-a confirmat existența accidentului de muncă.

Cu referire la prevederile art. 18 al Legii securității și sănătății în muncă nr.186 din 10 iulie 2008, precum și ale Regulamentului cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului RM nr. 513 din 11 august 1993, care reglementează răspunderea materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale, precum și achitarea

unei indemnizației unice, a afirmat că fiind soția decedatului, la întreținerea căruia se afla, are dreptul la indemnizația unică.

Totodată, a menționat că în cadrul ședințelor de judecată și-a exprimat dubiile față de rapoartele de expertiză medico-legale în care s-a stabilit precum că Valeri Solovei a decedat de la XXXXX căpătate în urma administrării antibioticelor. Or, dacă nu ar fi fost accidentul de muncă, Valeri Solovei nu ar fi fost internat în instituția medicală și nu ar fi decedat. La examinarea per ansamblu a circumstanțelor cauzei, se concluzionează că în urma accidentului de muncă Valeri Solovei a fost internat în spital, unde și a decedat. Vinovăția angajatorului este dovedită pe deplin.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 06 mai 2020 (f.d.122) și a fost recepționată la 11 mai 2020, conform avizului de recepție (f.d.123).

La 14 iulie 2020, SC „Mobiport Lux” SRL, reprezentată de avocatul Ion Arhiliuc, a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 decembrie 2019, iar Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari, a depus cerere de recurs la 02 martie 2020, prin intermediul poștei (f.d.117).

Materialele cauzei atestă expedierea copiei deciziei integrale participanților la proces, conform scrisorii de însoțire datate cu 09 ianuarie 2020 (f.d.111), iar plicul anexat în copie la cererea de recurs este datat cu 14 ianuarie 2020 (f.d.116). Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 24 iunie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestui în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia

instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul iterează că prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva SC „Mobiport Lux” SRL, cu concretizarea ulterioară, reclamanta a pretins indemnizația unică în mărime de 530928 de lei, motivând că în rezultatul accidentului de muncă a decedat soțul său Valeri Solovei, la întreținerea cărui se afla (f.d.3, 53-55).

Prima instanță judecând cauza în fond, prin hotărârea din 13 martie 2019, a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Marfa Solovei împotriva SC „Mobiport Lux” SRL cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma accidentului de muncă (f.d.70, 73-77).

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins ca fiind neîntemeiat apelul declarat de Marfa Solovei și s-a menținut hotărârea din 13 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.103-110).

Pentru a decide astfel, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, a remarcat că, instanța de fond just a reținut că Valeri Solovei a fost angajat la SC „Mobiport Lux” SRL, însă la materialele cauzei nu au fost prezentate probe care să stabilească vinovăția directă a angajatorului în privința decesului cet. Valeri Solovei, or, rezultând din conținutul sentinței din 26 decembrie 2017, în care se face trimitere la raportul de expertiză judiciară nr. 194D/1517 din 10 ianuarie 2016, trauma primită de cet. Valeri Solovei în rezultatul accidentului de muncă din 24 mai 2015, nu are legătură cauzală directă cu decesul ultimului (f.d.10,12 verso).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va casa integral decizia instanței de apel și va trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, din motivele ce succed.

Inițial, cu referire la circumstanțele cauzei, în esență, reliefate și de instanțele ierarhic inferioare, Colegiul relevă că Valeri Solovei a fost angajat la SC „Mobiport Lux” SRL, în temeiul ordinului nr.13-p din 01 mai 2015 în funcția de sudor-montor, pe un termen de 6 luni și în baza contractului individual de muncă din 01 mai 2015. La 24 iunie 2015 s-a produs un accident la locul de muncă.

Conform art. 9 alin.(1), (2), (3) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, angajatorul este obligat să asigure securitatea și sănătatea lucrătorilor sub toate aspectele ce țin de activitatea desfășurată. În cazul în care angajatorul apelează la servicii externe de protecție și prevenire, el nu este exonerat de responsabilitățile sale în domeniul securității și sănătății în muncă. Obligațiile

lucrătorilor în domeniul securității și sănătății în muncă nu aduc atingere principiului responsabilității angajatorului.

În temeiul art. 10 alin. (1), (2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, în cadrul responsabilităților sale, angajatorul este obligat să ia măsurile necesare pentru protecția securității și sănătății lucrătorilor, inclusiv pentru prevenirea riscurilor profesionale, asigurarea informării și instruirii, precum și pentru asigurarea organizării și a mijloacelor necesare. Angajatorul este obligat să vegheze la adaptarea măsurilor prevăzute la alin.(1), ținând seama de schimbarea împrejurărilor, cu scopul de a ameliora situația existentă.

În virtutea art. 18 alin.(2) al Legii securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, în caz de deces al lucrătorului în urma unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, unitatea care poartă vina pentru accidentul de muncă sau pentru boala profesională repară prejudiciul material persoanelor care au dreptul la aceasta, în modul și în mărimea stabilită de lege, și, în plus, le plătește, din contul mijloacelor proprii, o indemnizație unică, luându-se ca bază salariul mediu anual al celui decedat, înmulțit la numărul anilor compleți pe care acesta nu i-a trăit pînă la vârsta de 62 de ani, dar nu mai puțin de 10 salarii medii anuale.

În temeiul pct. 1 din Regulamentul cu privire la plata de către întreprinderi, organizații și instituții a indemnizației unice pentru pierderea capacității de muncă sau decesul angajatului în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 513 din 11 august 1993, întreprinderile, organizațiile și instituțiile (în continuare – Întreprinderea), indiferent de formele lor de proprietate și de activitate economică, în conformitate cu legislația Republicii Moldova poartă răspundere materială pentru prejudiciile cauzate angajaților de accidente de muncă sau afecțiunile profesionale.

Pct. 6 din același Regulament stipulează că în cazul când decesul angajatului a survenit în urma unui accident de muncă sau unei afecțiuni profesionale, primesc indemnizația unică în părți egale persoanele care, în conformitate cu legislația în vigoare, beneficiază de dreptul la repararea prejudiciului cauzat. Dacă persoanele menționate în prima parte a acestui punct nu există, indemnizația unică se plătește în părți egale soției (soțului), copiilor și părinților decedatului (decedatei), indiferent de vârstă, capacitatea lor de muncă și de alte condiții. În caz de litigiu, indemnizația unică pentru persoanele prevăzute în alineatele întâi și doi ale acestui punct se plătește în baza deciziei judiciare.

Raportând cadrul legal citat la situația de fapt și criticile recurenței, Colegiul relevă că instanța de apel prapit s-a pronunțat în favoarea netemeinicii apelului declarat de către Marfa Solovei și menținerea hotărârii primei instanțe prin care s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Marfa Solovei împotriva SC „Mobiport Lux” SRL cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma accidentului de muncă.

Or, instanțele ierarhic inferioare cu referire la concluziile raportului de expertiză medico-legală nr. 194D-1517 din 10 ianuarie 2016, au relevat că trauma primită de Valeri Solovei în rezultatul accidentului de muncă nu are legătură cauzală directă cu decesul lui Valeri Solovei, or, ultimul a decedat în urma contactării unei infecții XXXXX.

La acest capitol, Colegiul notează că în sentința din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, pronunțată în cauza penală intentată în privința lui Vitalie Ouș în baza art. 183 alin.(1) Cod penal, instanța a constatat că: „Prin raportul de expertiză medico-legală nr. 194D/1517 din 10.01.2016, conform căruia la examinarea medico-legală a cadavrului cet. Solovei Valeri s-a depistat traumă deschisă a abdomenului și a bazinului cu plagă contuză ruptă; penetrantă a peretelui abdominal anterior lezarea mezoului intestinului subțire, fracturi cominutive ale aripilor oaselor iliace cu hemoragii în țesuturile moi adiacente: ruptura pereților canalului inghinal și ruptură completă a ligamentului inghinal; traumatizarea arterei iliace externe stîngi, hemoperitoneu: hematom retroperitoneal, echimoză difuză pe partea laterală dreaptă a corpului: excoriație pe coapsa stîngă - care au fost produse prin acțiunea traumatică cu corp (-uri) contondent (-e) sau/și la lovirea de acesta (acestea). Leziunile depistate au fost produse cu puțin timp pînă la internarea în staționar. Trauma cu leziunile descrise mai sus în comun se califică ca vătămare corporală gravă. Nu se exclude posibilitatea formării leziunilor corporale depistate în timpul și circumstanțele indicate în ordonanță. Pe perioada aflării în staționar: bolnavul a contactat infecție XXXXX, care a generat decesul. Deci, trauma primită nu are legătură cauzală directă cu decesul. Leziunile corporale primite de cet. Solovei V. sunt grave, dar prin acordarea ajutorului medical specializat și calificat, pericolul pentru viață a fost înlăturat și dacă nu se asocia infecția XXXXX, persoana putea să supraviețuiască. Toate leziunile care întrunesc criteriul pericolului pentru viață subînțelege că pot duce la deces, fără acordarea ajutorului medical. Trauma cu leziunile corporale primite de cet. Solovei V. sunt grave și fără acordarea ajutorului medical specializat și calificat prezentau pericol pentru viață. Moartea cet. Solovei a survenit la 12.07.2015 ora 17.25, în rezultatul XXXXX - ce se confirmă prin modificările patologice respective depistate la necropsie și adevărate de rezultatele histopatologice de laborator.” (f.d.10-10 verso).

În această ordine de idei, Colegiul evidențiază că, în constatările instanței de judecată, conform raportului de expertiză medico-legală amintit *supra*, se distinge că „pe perioada aflării în staționar: bolnavul a contactat infecție XXXX, care a generat decesul.” (f.d.10-10 verso).

Pornind de la faptul că internarea în spital a lui Valeri Solovei a fost determinată de existența leziunilor corporale cauzate în rezultatul accidentului la locul de muncă, producerea căruia a fost dovedită, instanțele de judecată urmau a analiza pretențiile reclamantei și în raport cu aceste împrejurări.

Or, anume accidentul de muncă produs în data de 24 iunie 2015, la SC „Mobiport Lux” SRL, în hala uscătorie, amplasată în str. Muncești, nr. 569, mun. Chișinău, a dus la internarea lui Valeri Solovei în spital, alegație invocată și de recurentă și rămasă fără o motivare din partea instanțelor ierarhic inferioare.

De altfel, conform sentinței din 26 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Central, s-a stabilit că prin raportul de expertiză judiciară nr. 545 din 09 iunie 2016, responsabil de organizarea și urmărirea în mod continuu a executării lucrărilor din 24 iunie 2015 în hala uscătorie amplasată pe teritoriul SRL „Zernoff” din str. Muncești, nr. 569, mun. Chișinău, în conformitate cu cerințele de securitate a muncii, era dirigintele de șantier, Vitalie Ouș.

Conform aceleași sentințe, s-a reținut că Vitaile Ouș, în baza ordinului nr.1/05 din 01 mai 2015 cu privire la numirea persoanelor responsabile în domeniul securității și sănătății în muncă, a fost numit responsabil în acest domeniu la SC „Mobiport Lux” SRL.

Instanța judecătorească investită cu judecarea cauzei penale, a considerat ca fiind dovedită integral vina lui Vitalie Ouș în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) Cod penal și anume încălcarea regulilor de protecție a muncii, adică încălcarea de către o persoană cu funcție de răspundere ori de către o persoană care gestionează o organizație comercială, obștească sau altă organizație nestatală a tehnicii securității, a igienei industriale sau a altor reguli de protecție a muncii, dacă această încălcare a provocat accidente cu oameni sau alte urmări grave.

În final, Vitalie Ouș, prin sentință judecătorească, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 183 alin. (1) Cod penal și a fost liberat de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție (f.d.6-13).

Deși, instanța, în sentința pronunțată în cauza penală, a stabilit că decesul victimei nu urmează a fi reținut ca urmare a incidentului, a constatat existența legăturii cauzale directe între încălcarea regulilor de protecție a muncii manifestate de către inculpat și vătămarea gravă depistată la victimă. Or, leziunilor depistate la Valeri Solovei li s-au dat calificare în baza raportului de expertiză medico-legală nr. 194D/1517 din 10 ianuarie 2016.

În contextul dat, Colegiul apreciază ca fiind relevante și argumentele recurenței precum că internarea în spital a lui Valeri Solovei a fost determinată de accidentul de muncă produs în care a fost implicat Valeri Solovei.

Or, faptul producerii accidentului de muncă, precum și leziunile primite de către Valeri Solovei, se deduce din suportul probator cercetat în acest sens de către instanța investită cu judecarea cauzei penale și anume din sentința emisă în privința lui Vitalie Ouș, dirigintele de șantier, numit responsabil în domeniul securității și sănătății în muncă la SC „Mobiport Lux” SRL.

Chiar și în condițiile în care decesul lui Valeri Solovei nu a survenit ca urmare a leziunilor primite în cadrul accidentului de muncă, cum a fost reținut la caz de instanțele ierarhic inferioare, Colegiul notează că însăși cauzarea vătămărilor în cadrul accidentului de muncă, care a generat spitalizarea acestui, a fost confirmată prin raportul de expertiză medico-legală enunțat în sentință.

Implicit, Colegiul menționează că, la caz considerentele redată în sentința penală denotă că a fost exclusă survenirea decesului lui Valeri Solovei în rezultatul leziunilor primite la producerea accidentului de muncă, însă, totodată, urmează a fi accentuat și faptul că nu a fost exclusă ipoteza precum că vătămările i-au fost cauzate lui Valeri Solovei în rezultatul accidentului de muncă, care au dus la internarea acestui în spital.

Subsecvent, Colegiul notează că, criticile recurenței denotă că controlul judiciar pe care l-a realizat instanța de apel este incomplet și, în final, soluția adoptată la caz este pripită, fără a fi elucidate complet circumstanțele esențiale judecării litigiului, coroborate cu prevederile legale pertinente soluționării corecte, precum și cu probele, înscrisurile prezentate cu titlu de probe, s-a pronunțat în favoarea netemeinicii acțiunii. Or, la caz, în esență, instanțele ierarhic inferioare, conform suportului probatoriu cercetat, precum și partea pârâtă, au conchis asupra lipsei

vinovăției angajatorului în decesul lui Valeri Solovei ca urmare a leziunilor primite în rezultatul accidentului, având în vedere concluziile din raportul de expertiză.

Colegiul arată că circumstanțele relevate în actul judecătoresc emis în cauza penală denotă că nu a fost exclusă vinovăția persoanei responsabile din cadrul SC „Mobiport Lux” SRL cu securitatea și sănătatea în muncă, în producerea accidentului de muncă, precum și a fost confirmată existența leziunilor primite de către Valeri Solovei, care au și dus la internarea acestui în spital.

Însăși noțiunea de securitate și sănătate în muncă (siguranță ocupațională), dată prin Legea securității și sănătății în muncă nr. 186 din 10 iulie 2008, presupune un ansamblu de activități având ca scop asigurarea celor mai bune condiții de lucru, apărarea vieții, sănătății, integrității fizice și psihice a lucrătorilor.

În altă ordine de idei, Colegiul precizează că pentru survenirea răspunderii civile a angajatorului pentru dauna cauzată salariaților sunt necesare, în afara condițiilor generale: fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate, vinovăția și întrunirea unor condiții speciale și anume: a) la momentul cauzării prejudiciului să existe raporturi de muncă între angajator și salariat; b) prejudiciul să fi fost cauzat salariatului în timpul și în legătură cu executarea obligațiilor de serviciu. Or, caracterul ilicit al faptei angajatorului constă în crearea unor condiții dăunătoare de muncă, în nerespectarea normelor de protecție a muncii și a cerințelor securității, în neasigurarea securității și igienei muncii.

Or, pornind de la specificul litigiului, la caz, instanțele nu se pot limita doar la stabilirea existenței sau neexistenței condițiilor generale care ar antrena sau nu răspunderea angajatorului, în situația în care decesul lui Valeri Solovei a survenit în perioada aflării acestui la tratament în staționar, iar însăși internarea spital a fost o consecință a leziunilor primite la producerea accidentului de muncă.

Mai mult, însăși instanța în cauza penală a constatat că între încălcarea regulilor de protecție a muncii manifestate de către inculpat și vătămarea gravă depistată la victimă există o legătură causală directă (f.d.12 verso).

În corolar, având în vedere circumstanțele în care s-a produs accidentul de muncă, cauzarea vătămărilor lui Valeri Solovei ce a determinat spitalizarea acestui, la rejudecarea cauzei se impune o cercetare mai amplă și obiectivă a acestor aspecte ce ar determina elucidarea împrejurărilor relevante diferendului dedus judecării și ulterior instanța să se pronunțe în privința temeiniciei/netemeiniciei cerințelor reclamantei.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să ia în considerare circumstanțele conturate anterior, precum și prin prisma art. 373 Cod de procedură civilă, să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei.

De altfel, în virtutea prevederilor art. 26 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

În sensul alineatului (4) al aceluiași articol, egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor

procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Totodată, Colegiul învederează că legea procesuală civilă prezumă dreptul instanței de a se expune asupra inițiativelor în cadrul unui proces. În contextul dat, Colegiul citează prevederile art. 26 alin. (2) Cod de procedură civilă, conform cărora contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Or, prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării pripite a litigiului dedus judecății.

Subsecvent, adoptarea soluției la caz urmează a fi precedată de toate aceste etape, precum și să fie motivată atât prin prisma poziției părții reclamante, cât și obiectivilor părții pârâte în raport cu probele prezentate și normele de drept pertinente litigiului, rezultând din prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, ca, în consecință, soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii și să răspundă standardelor unui proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile speței.

Concomitent, la examinarea cauzei, instanța urmează să se conducă nemijlocit de principiul adevărului obiectiv, care se manifestă prin stabilirea multilaterală, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor care au importanță pentru justa soluționare a cauzei. De altfel, o hotărâre judecătorească motivată în sensul respectării cerințelor 6 § 1 CEDO, presupune o examinare reală a problemelor esențiale relevate în speță, cel puțin pentru a le aprecia relevanța. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

Coroborând circumstanțele ce preced, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat și va casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Marfa Solovei, reprezentată de avocatul Adrian Cebotari.

Se casează integral decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Marfa Solovei împotriva Societății Comerciale „Mobiport Lux” Societate cu Răspundere Limitată cu privire la încasarea indemnizației unice pentru decesul angajatului în urma accidentului de muncă, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Galina Stratulat